

Puhakka, Helena (2007).

Ammatillisen kuntoutuksen epäonnistuminen – epäonnistumiselle annetut syyselitykset

Ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on pitää yllä työntekijän työkykyä tai parantaa sitä. Tarkoituksena on ehkäistä työntekijän joutumista työkyvyttömyyseläkkeelle. Ammatilliseen kuntoutukseen kuuluu kaikki ne toimenpiteet, joilla työkyvyttömyyden uhkaa voidaan torjua (esim. ammatinvalinnanohjaus, ammatillinen koulutus, työ- ja työpaikkakokeilut, työhön valmennus, vajaatyöllisten työllistämistä tukevat toimenpiteet). Vuoden 2004 alusta ammatillisesta kuntoutuksesta tuli jokaisen subjektiivinen oikeus.

Artikkeli perustuu lisensiaattitutkimukseen, jossa tarkasteltiin ammatillisessa kuntoutuksessa olleiden henkilöiden selityksiä sille, miksi he kokivat kuntoutuksensa epäonnistuneen.

Tutkimusaineisto muodostui viidestä haastattelusta ja haastateltujen ammatillista kuntoutusta koskeneesta dokumenttiaineistosta. Aineiston syy-selityksiä jäsennettiin Weinerin (1992) ja Brickmanin (1982) attribuutioteorioiden pohjalta.

Tutkimukseen osallistuneiden ammatilliset kuntoutukset kestivät vuosia. Haastatteluhetkellä he olivat työttömiä. He näkivät ammatillisen kuntoutuksen epäonnistuneen useimmiten heidän asiaansa hoitaneiden organisaatioiden toimintatapojen takia. Myös työelämän vaativuudella selitettiin epäonnistumisia. Haastateltujen oma toimijuus työelämän suuntaan heikkeni prosessin aikana. Eri työntekijöiden välinen yhteistyö oli prosessien aikana katkeillut. Myös haastateltujen saamassa ohjauksessa ja neuvonnassa oli puutteita. Dokumenttiaineistossa eri organisaatioiden edustajat totesivat ammatillisen kuntoutuksen edistymisen puutteen tai hitauden johtuvan kuntoutujasta itsestään.

Aikuiskasvatus 4/2007, Vol. 27.

Puhakka, Helena (2007).

Failed Occupational Rehabilitation – Cause Explanations Given for Failure

The goal of occupational rehabilitation is to maintain or improve employees' working capacity so as to prevent them from having to retire on disability. Occupational rehabilitation includes all measures aimed at reducing the risk of disability, such as vocational guidance, vocational training, work try-outs, vocational coaching and measures supporting the employment of under-employed people. As of the beginning of 2004, vocational rehabilitation has been a subjective right.

The article is based on a Licentiate thesis that analysed explanations by vocational rehabilitees as to why they felt the rehabilitation had failed. The research material consisted of five interviews, and document material on the rehabilitation of the interviewees. The cause explanations presented in the material were analysed using Weiner's (1992) and Brickman's (1982) attribution theories.

Vocational rehabilitation of those who took part in the study lasted several years. At the time of the interview they were unemployed. Most often they attributed the failure of their rehabilitation to the practices of the organisations handling their case. The complexity of working life was also used to explain the failure. The interviewees became less active agents in the labour market during the process. There were also breakdowns in cooperation between different employees. There were shortcomings in the guidance and counselling the interviewees received. In the document material the representatives of different organisations attributed the lack of progress in rehabilitation or its slowness to the rehabilitees themselves.